

Agata Harast

Udział adwokata w europejskim postępowaniu nakazowym – zagadnienia wybrane (cz. 2)

Palestra 58/1-2(661-662), 79-84

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

UDZIAŁ ADWOKATA W EUROPEJSKIM POSTĘPOWANIU NAKAZOWYM – ZAGADNIENIA WYBRANE (cz. 2)

2. SPRZECIW OD EUROPEJSKIEGO NAKAZU ZAPŁATY

Sprzeciw od ENZ, przewidziany w art. 16 rozporządzenia nr 1896/2006, należy do szczególnych środków zaskarżenia, gdyż odznacza się jedynie suspensywnością¹. W omawianym postępowaniu sprzeciw nie przenosi zatem sprawy do sądu wyższego rzędu, lecz powoduje jej ponowne rozpoznanie przez sąd, który wydał ENZ w zwykłym postępowaniu. Natomiast swoisty charakter sprzeciwu od ENZ polega na tym, że powoduje on utratę mocy przez nakaz².

Legitymacja do wniesienia sprzeciwu od ENZ przysługuje pozwanemu lub – w odpowiednich przypadkach – jego przedstawicielowi (art. 16 ust. 1 oraz ust. 5 zd. 1).

Pozwany może wnieść sprzeciw do sądu wydania ENZ (art. 16 ust. 1 *in principio*). Sądem wydania jest sąd, od którego pochodzi nakaz zapłaty. Dotyczy to zarówno nakazu wydanego przez sąd, jak i przez referendarza sądowego. Według utrwalonego stanowiska judykatury na gruncie prawa polskiego wniesienie środka zaskarżenia do niewłaściwego sądu powoduje z urzędu przekazanie go właściwemu sądowi (art. 200 § 1 k.p.c.), jednakże datą jego wniesienia jest w tym wypadku dopiero data nadania pisma w urzędzie pocztowym pod adresem sądu właściwego przez sąd niewłaściwy³.

Sprzeciw od ENZ musi zostać wysłany w terminie 30 dni od doręczenia nakazu pozwanemu (art. 16 ust. 2)⁴.

Dla celów obliczania terminów zastosowanie powinno mieć rozporządzenie Rady (EWG, Euratom) nr 1182/71 z 3 czerwca 1971 r., określające zasady odnoszące się do okresów, dat i terminów. Pozwany powinien być pouczony o tym, że termin do wniesienia sprzeciwu rozpoczyna bieg w dniu następującym po dniu doręczenia niniejszego nakazu. Obejmuje on soboty, niedziele i święta. Jeśli zaś ostatni dzień tego okresu przypada w sobotę, niedzielę lub święto, termin upływa w następnym dniu roboczym. Ponadto pozwany jest informowany, że przy obliczaniu terminu należy uwzględnić dni wolne od pracy w kraju członkowskim miejsca położenia sądu, który wydał ENZ⁵.

¹ R. Kulski, (w:) K. Piasecki (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do artykułów 1096–1217*, t. III, Warszawa 2010, s. 728; W. Broniewicz, *Postępowanie cywilne w zarysie*, Warszawa 2008, s. 262.

² Por. uwagi odnośnie do sprzeciwu od krajowego nakazu zapłaty A. Marciniak, (w:) K. Piasecki (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do artykułów 367–505*³⁷, t. II, Warszawa 2010, s. 676, nb. 1; por. W. Broniewicz, *Postępowanie*, s. 262.

³ A. Marciniak, (w:) K. Piasecki (red.), *Kodeks*, s. 676, nb. 3; zob. np. postanowienie SN z 14 listopada 1973 r., II CZ 183/73, OSPIKA 1974, nr 5, poz. 97.

⁴ Por. R. Freitag, *Rechtsschutz des Schuldners gegen den Europäischen Zahlungsbefehl nach der EuMahnVO*, IPRax 2007, nr 6, s. 509.

⁵ Pkt 28 motywów rozporządzenia; Dz.Urz. UE L nr 124 z 8 czerwca 1971 r., s. 1; Th. Rauscher (red.), *Europäisches Zivilprozessrecht. Kommentar*, München 2006, s. 1825, nb. 28; A. Harast, *Europejski Nakaz Zapłaty*, cz. II,

Ponieważ terminy określone w rozporządzeniu wyrażone są w dniach, ich sposób liczenia zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 1182/71 jest bardzo zbliżony do sposobu liczenia terminów w polskim postępowaniu cywilnym. Zasadnicza różnica polega na zakwalifikowaniu soboty jako dnia wolnego od pracy na potrzeby rozporządzenia (art. 2 ust. 2 rozporządzenia nr 1182/71), gdyż w polskim postępowaniu cywilnym dzień ten jest uznawany za dzień roboczy (uchwała Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2003 r.)⁶.

Z uwagi na okoliczność, że przepis art. 16 ust. 2 wyraźnie wskazuje, iż sprzeciw powinien być wysłany w terminie 30 dni, nie wydaje się możliwe odpowiednie stosowanie art. 165 § 2 k.p.c. W postępowaniu upominawczym przepisy art. 502 i 503 k.p.c. stanowią o wniesieniu sprzeciwu, nie zaś o jego wysłaniu – jak określono w rozporządzeniu. Wystarczające wydaje się zatem nadanie tego sprzeciwu w zagranicznej placówce pocztowej w terminie 30 dni od doręczenia nakazu.

Sprzeciw powinien być wniesiony przy użyciu formularza F, określonego w załączniku VI, który pozwany otrzymuje wraz z ENZ (art. 16 ust. 1). W odróżnieniu od pozwu, który obligatoryjnie jest wnoszony na formularzu, pominięcie formularza przy wniesieniu sprzeciwu nie jest obwarowane rygorem jego odrzucenia⁷.

W przypadku sporządzenia sprzeciwu bez korzystania z formularza powinien on spełniać wymogi pisma procesowego (por. art. 126 k.p.c.), przy uwzględnieniu elementów określonych w rozporządzeniu. Konstytutywnym elementem sprzeciwu od ENZ jest oświadczenie pozwanego, że kwestionuje on roszczenie, bez konieczności precyzowania powodów (art. 16 ust. 3). Pozwany, sporządzając sprzeciw na formularzu, obowiązany jest jedynie oznaczyć sąd, strony i ich przedstawicieli. Ponadto obowiązany jest wskazać wyłącznie datę, w której nakaz został wydany, oraz opatrzyć formularz datą i podpisem, ewentualnie również pieczęcią, ze wskazaniem miejsca jego sporządzenia⁸. Warto zauważyć, że rubrykę „sygnatura sprawy” wypełnia sąd.

MoP 2008, nr 17, s. 912; J. Zatorska, *Komentarz do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1896/2006 z 12.12.2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty*, LEX/el. 2009, komentarz do art. 16, nb. 3.

⁶ J. Zatorska, *Komentarz*, komentarz do art. 12, nb. 5; uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2003 r., sygn. akt III CZP 8/03, OSN 2004, nr 1, poz. 1; J. Pisuliński, *Europejski Nakaz Zapłaty*, EPS 2008, nr 1, s. 5; P. Telenga, (w:) J. Bodio, T. Demendecki, A. Jakubecki, O. Marcewicz, P. Telenga, M. Wójcik, *Komentarz do KPC, komentarz do art. 505¹⁵–505²⁰ k.p.c.*, LEX/el., komentarz do art. 505¹⁵ k.p.c., nb. 1.

⁷ M. Manowska, *Postępowania odrębne w procesie cywilnym*, Warszawa 2010, s. 383–384; Commission of the European Union, *Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council, creating a European order for payment procedure*, COM 2004, nr 173, s. 1–2; B. Hess, D. Bittmann, *Die Verordnungen zur Einführung eines Europäischen Mahnverfahrens und eines Europäischen Verfahrens für geringfügige Forderungen – ein substantieller Integrationsschritt im Europäischen Zivilprozessrecht*, IPRax 2008, nr 4, s. 309; B. Sujecki, *Europäisches Mahnverfahren*, ZEuP 2006, s. 145; B. Tschütscher, M. Weber, *Die Verordnung zur Einführung eines Europäischen Mahnverfahrens*, ÖJZ 8/2007, s. 311; J. M. Kormann, *Das neue Europäische Mahnverfahren im Vergleich zu den Mahnverfahren in Deutschland und Österreich*, Jena 2007, s. 147; B. Sujecki, *Das elektronische Mahnverfahren*, München 2008, s. 262, przypis 232; A. K. Fabian, *Die Europäische Mahnverfahrensordnung im Kontext der Europäisierung des Prozessrechts*, JWV 2010, s. 216; P. F. Schlosser, *EU-Zivilprozessrecht, Kommentar*, München 2009, s. 352, nb. 1; A. Harast, *Europejski Nakaz*, s. 912; M. Arciszewski, *Europejski Nakaz Zapłaty*, MoP 2008, nr 1, s. 11; J. Gołaczyński, *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych i handlowych w Unii Europejskiej*, Warszawa 2007, s. 278; J. Pisuliński, *Europejski*, s. 10; J. Zatorska, *Komentarz*, komentarz do art. 16, nb. 2; Ł. Goździaszek, *Pozew i sprzeciw w postępowaniu w sprawie europejskiego nakazu zapłaty*, R. Pr. 2008, nr 3, s. 31; P. Telenga, (w:) *Komentarz do KPC, komentarz do art. 505¹⁹ k.p.c.*, nb. 1.

⁸ B. Sujecki, *Das elektronische*, s. 262; B. Sujecki, *Mahnverfahren mit elektronischen und europäischen Mahnverfahren*

Brak konieczności uzasadniania sprzeciwu koresponduje z brakiem konieczności dołączania do pozwu dowodów będących podstawą roszczenia – w przypadku jeśli na powódzie nie ciąży obowiązek ich dołączania, nie wydaje się zasadne wymaganie od pozwanego, aby uzasadniał sprzeciw. Dzięki temu zabezpieczone zostają prawa procesowe pozwanego⁹.

Artykuł 16 ust. 4 stanowi, że sprzeciw wnosi się w formie papierowej lub za pomocą innego środka komunikacji, w tym komunikacji elektronicznej, akceptowanego przez państwo członkowskie wydania i dostępnego dla sądu wydania.

Przyjąć można, że wniesienie sprzeciwu przez jednego z pozwanych co do zasady nie wpływa na skuteczność ENZ w stosunku do pozostałych pozwanych. Natomiast w przypadku współuczestnictwa jednolitego sprzeciw wniesiony przez jednego z współuczestników powinien odnieść skutek także w stosunku do pozostałych.

Rozporządzenie nie przewiduje możliwości wniesienia sprzeciwu tylko co do niektórych roszczeń objętych ENZ. Formularz F nie zawiera bowiem odpowiedniej rubryki, w której pozwany mógłby określić zakres wnoszonego sprzeciwu. Sprzeciw może jednak zostać złożony nie tylko na formularzu przesłanym pozwanemu przez sąd wydania. Dlatego ten argument nie może być rozstrzygający za przyjęciem niedopuszczalności zaskarżania nakazu w części. Przede wszystkim jednak to formularz G nie pozwala sądowi określić, w jakim zakresie ENZ ma podlegać wykonaniu. Powinność posługiwania się przez sąd formularzem G uniemożliwia mu więc stwierdzenie, że ENZ podlega wykonaniu tylko w stosunku do części roszczenia¹⁰. Wydaje się, że budowa formularza nie powinna rozstrzygać o tym, czy pozwany może zaskarżyć nakaz tylko w całości, czy również w części. Brak możliwości zaskarżenia ENZ jedynie co do części zasądzonego roszczenia można uznać za sprzeczny z zasadą efektywności postępowania.

Jeżeli sprzeciw nie może otrzymać prawidłowego biegu na skutek niezachowania warunków formalnych, które nie zostały poprawione lub uzupełnione w wyznaczonym przez sąd terminie, sprzeciw podlega odrzuceniu (por. art. 130¹ § 2 k.p.c.).

Na gruncie prawa polskiego problematyczne wydaje się zagadnienie dopuszczalności wniesienia powództwa wzajemnego przez pozwanego w przypadku przekazania sprawy do zwykłego postępowania. Według J. Pisulińskiego pozwany przed pierwszą rozprawą powinien mieć możliwość wniesienia powództwa wzajemnego i nie jest do tego obowiązany już przy składaniu sprzeciwu od ENZ (por. art. 204 § 1 k.p.c.)¹¹.

3. WNIOSEK O PONOWNE BADANIE EUROPEJSKIEGO NAKAZU ZAPŁATY

Wniosek o ponowne badanie ENZ uregulowany w art. 20 rozporządzenia nr 1986/2006 należy do grupy środków prawnych przysługujących pozwanemu od ENZ. Wniosek o ponowne badanie jest jednocześnie nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, gdyż skie-

ren, Topps und Taktik, Heidelberg 2007, s. 175, nb. 469; A. K. Fabian, *Die Europäische*, s. 216; por. M. Arciszewski, *Europejski Nakaz* s. 11; J. Gołaczyński, *Współpraca sądowa*, s. 279; Ł. Goździaszek, *Pozew*, s. 37.

⁹ Ł. Goździaszek, *Pozew*, s. 36.

¹⁰ J. Pisuliński, *Europejski*, s. 11.

¹¹ *Ibidem*, s. 12; K. Jasińska, A. Lejko, *Komentarz do ustawy z 5.12.2008 o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. Nr 43, poz. 296), LEX/el. 2009, komentarz do art. 505¹⁹ k.p.c., nb. 8.

rowany jest przeciwko prawomocnemu orzeczeniu sądowemu (ENZ)¹². Wniosek ten co zasady nie charakteryzuje się suspensywnością, gdyż wstrzymanie wykonania ENZ możliwe jest dopiero w przypadku uwzględnienia wniosku pozwanego o zawieszenie lub ograniczenie egzekucji, złożonego w państwie członkowskim wykonania na podstawie art. 23.

Warto zauważyć, że w polskim k.p.c. instytucja ponownego badania ENZ określona w art. 20 ust. 1 znajduje zastosowanie w postaci wniosku o przywrócenie terminu, natomiast instytucja określona w art. 20 ust. 2 uregulowana została jako uchylenie ENZ (art. 505²⁰ k.p.c.)¹³.

Legitymacja do wniesienia wniosku o ponowne badanie przysługuje pozwanemu (art. 20). Na zasadach ogólnych należy przyjąć, podobnie jak w przypadku sprzeciwu od ENZ, że legitymacja ta przysługuje również przedstawicielowi pozwanego. Z założeń ogólnych rozporządzenia można wyprowadzić wniosek, że również w przypadku wniosku o ponowne badanie nie wprowadzono przymusu adwokackiego.

Pozwany jest uprawniony do złożenia wniosku o ponowne zbadanie ENZ przez właściwy sąd w państwie członkowskim wydania (art. 20 ust. 1 *in principio*).

Na gruncie prawa polskiego w myśl art. 505²⁰ § 1 k.p.c. właściwy do rozpoznania wniosku o uchylenie ENZ jest sąd, który wydał nakaz, a w przypadku nakazu wydanego przez referendarza sądowego – sąd, przed którym wytoczono powództwo. Natomiast wniesienie tego wniosku do niewłaściwego sądu spowoduje z urzędu przekazanie go właściwemu sądowi (art. 200 § 1 k.p.c.).

Po upływie terminu określonego w art. 16 ust. 2 pozwany jest uprawniony do złożenia wniosku o ponowne badanie ENZ¹⁴. Oznacza to, że pozwany, w stosunku do którego upłynął termin do wniesienia sprzeciwu, może wnieść wniosek o ponowne badanie ENZ w każdym czasie i nie jest w tym zakresie ograniczony żadnym terminem¹⁵.

W myśl art. 505²⁰ § 2 polskiego k.p.c. wniosek o uchylenie ENZ powinien odpowiadać wymaganiom pisma procesowego, a ponadto wskazywać okoliczności uzasadniające uchylenie tego nakazu. Wykazanie tych okoliczności może okazać się bardzo skomplikowane, w szczególności dlatego, że mamy tu do czynienia z wieloma pojęciami niedookreślonymi, konieczna wydaje się zatem w tym przypadku pomoc fachowego pełnomocnika. We wniosku o ponowne badanie można powołać się na wszystkie dowody dopuszczalne w kraju sądu rozpoznającego sprawę.

Rozporządzenie przewiduje trzy podstawy stosowania środka prawnego w postaci wniosku o ponowne badanie ENZ. Po pierwsze, wniosek przysługuje w sytuacji, gdy

¹² Por. uwagi dotyczące środków zaskarżenia, w tym skargi o wznowienie postępowania – W. Broniewicz, *Postępowanie*, s. 261–262.

¹³ A także jako instytucja wniosku o przywrócenie terminu (art. 169 i n. k.p.c.).

¹⁴ R. Kułski, (w:) K. Piasecki (red.), *Kodeks*, s. 730, nb. 1.

¹⁵ Na marginesie warto jednak wspomnieć, że niektóre z państw członkowskich wprowadziły ograniczenie możliwości korzystania z tego środka poprzez wskazanie odpowiedniego terminu, w którym można wnieść wniosek o ponowne badanie, wbrew wyraźnej dyspozycji art. 20 ust. 1 i 2 *in principio*. Przykładem takich państw jest Polska, która wskazała tygodniowy termin do złożenia wniosku o przywrócenie terminu na podstawie art. 20 ust. 1 (por. art. 169 § 1 k.p.c.), oraz Holandia, która określiła, że w przypadku, o którym mowa w art. 20 ust. 1 lit. a, wniosek można złożyć w terminie czterech tygodni po powiadomieniu pozwanego o wydaniu wykonalnego nakazu zapłaty, w przypadku zaś, o którym mowa w art. 20 ust. 1 lit. b, wniosek można złożyć w terminie czterech tygodni po terminie utraty ważności podanych powodów.

nakaz zapłaty został doręczony w jeden ze sposobów przewidzianych w art. 14 oraz doręczenie to nie nastąpiło w odpowiednim czasie, umożliwiającym pozwanemu przygotowanie się do obrony, bez winy z jego strony (art. 20 ust. 1 lit. a). Po drugie – w sytuacji gdy pozwany nie miał możliwości sprzeciwienia się roszczeniu z powodu siły wyższej lub z powodu nadzwyczajnych okoliczności, które były przez niego niezawinione (art. 20 ust. 1 lit. b). Warunkiem dopuszczalności podniesienia powyższych zarzutów jest to, aby pozwany podjął działania w obydwu przypadkach niezwłocznie (art. 20 ust. 1 *in fine*). Trzecia podstawa umożliwiająca ponowne zbadanie ENZ obejmuje sytuację, gdy wydanie nakazu zapłaty było w sposób oczywisty błędne w świetle wymogów określonych w omawianym rozporządzeniu lub ze względu na inne wyjątkowe okoliczności.

Wniosek o ponowne badanie ENZ podlega opłacie zgodnie z krajowymi przepisami poszczególnych państw członkowskich. Na gruncie polskiego postępowania cywilnego od wniosku o uchylenie ENZ pobiera się połowę opłaty (art. 19 ust. 1 u.k.s.c.)¹⁶.

Rozpoznanie wniosku o uchylenie ENZ, zgodnie z art. 505¹⁷ k.p.c., może nastąpić na posiedzeniu niejawnym. Wykładnia gramatyczna przepisu art. 505²⁰ § 3 k.p.c. usprawiedliwia tezę, że sąd zobowiązany jest umożliwić powodowi zajęcie stanowiska w przedmiocie złożonego przez pozwanego wniosku tylko wtedy, gdy nakaz zapłaty miałby zostać uchylony. W takim przypadku sąd powinien powiadomić powoda o posiedzeniu wyznaczonym w celu jego wysłuchania lub wyznaczyć powodowi termin do złożenia oświadczenia na piśmie¹⁷.

W myśl art. 505²⁰ § 4 k.p.c. na postanowienie sądu w przedmiocie uchylenia ENZ przysługuje zażalenie.

Z uwagi na skomplikowany charakter europejskiego postępowania nakazowego udział adwokata lub radcy prawnego w tym postępowaniu wydaje się wysoce pożądany. W szczególności cenne może być korzystanie z pomocy adwokata, gdy sprawa o wydanie ENZ ma podlegać rozpoznaniu przez sąd innego państwa członkowskiego niż polski. W tych przypadkach konieczne jest zapoznanie się z prawem krajowym tych państw w zakresie ustalenia np. właściwości sądu, czy też obowiązku załączania do pozwu dokumentów.

¹⁶ R. Kulski, (w:) K. Piasecki (red.), *Kodeks*, s. 732, nb. 3.

¹⁷ H. Pietrkowski, *Metodyka pracy sędziego w sprawach cywilnych*, Warszawa 2009, s. 591. Warto zauważyć, że podobną regulację do polskiej przyjęto na Litwie, gdzie po przyjęciu wniosku o ponowne badanie sąd przesyła kopię wniosku i załączników powodowi oraz informuje go o możliwości pisemnego ustosunkowania się do wniosku w terminie 14 dni; R. Kulski, (w:) K. Piasecki (red.), *Kodeks*, s. 732, nb. 4.

Summary

Agata Harast

PARTICIPATION OF AN ADVOCATE IN EUROPEAN ORDER
FOR PAYMENT PROCEDURE

In this article are presented some aspects of European order for payment procedure from the Regulation No 1896/2006. Because of the fact that procedure for European order for payment is very complicated matter participation of an advocate might be necessary.

In this proceeding there are three most important writings prepared by parties, which are shortly subscribed from the point of view of an advocate. First one is an application for a European order for payment, second is Opposition to the European order for payment and third is application for a review of the European order for payment.

KEY WORDS: European order for payment procedure, Regulation No 1896/2006, application for a European order for payment, opposition to the European order for payment, application for a review of the European order for payment

POJĘCIA KLUCZOWE: postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, rozporządzenie nr 1896/2006, pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty, sprzeciw od europejskiego nakazu zapłaty, wniosek o ponowne badanie europejskiego nakazu zapłaty